

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

**ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ**

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αθήνα, **29-10-2024**

Αριθ. Πρωτ. : **82968 - 29-10-2024**

Ταχ. Δ/ση : Κάνιγγος 20
Ταχ. Κώδικας : 10677
Τηλέφωνο : 210 3893572
Email : gen-sec@mindev.gov.gr

Θέμα: «Εγκύκλιος Οδηγία – Διευκρινίσεις επί ερωτημάτων σχετικά με τις επιμελητηριακές εκλογές 2024 – 2η σειρά ερωτημάτων».

Σε απάντηση των ερωτημάτων που τέθηκαν με την με αρ. πρωτ. 3642/11-09-2024 (εισ.70062/12-9-2024) επιστολή του Προέδρου της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων Ελλάδος με τίτλο «Ερωτήματα, που αφορούν την εκλογική διαδικασία, ενόψει των επιμελητηριακών αρχαιρεσιών της 15ης Νοεμβρίου με 15 Δεκεμβρίου 2024», και με σκοπό την ομοιόμορφη εφαρμογή του ν. 4497/2017 από όλα τα Επιμελητήρια της χώρας, δίδονται οι ακόλουθες διευκρινίσεις στα ερωτήματα που τέθηκαν από την Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος:

Ερώτημα 1:

Πως αθροίζεται ο χρόνος της ιδιότητας του εκλογέα και του εκλόγιμου;

Για τον εκλογέα ισχύει το εξής κατά το άρθρο 72 παρ.1 του ν. 4497/2017: «Δικαίωμα ψήφου έχουν τα μέλη των Επιμελητηρίων, εφόσον είναι ταμειακώς ενήμερα και έχει παρέλθει τουλάχιστον ένα (1) έτος από την εγγραφή τους στο οικείο Επιμελητήριο». Η διάταξη είναι καθαρή και σαφής και δεν εγείρεται κανένα πρόβλημα. Δηλαδή ισχύει η παρέλευση ενός έτους στο Επιμελητήριο όπου ψηφίζει το μέλος.

Για τον εκλόγιμο ασχολείται η παρ. 4 του άρθρου 72 του ίδιου νόμου: «Εκλόγιμοι είναι όσοι έχουν τα προσόντα του εκλογέα και διετέλεσαν μέλη Επιμελητηρίου τουλάχιστον για δύο (2) τελευταία έτη ή για τρία (3) έτη την πενταετία πριν από την ημερομηνία προκήρυξης των εκλογών, είτε ατομικά είτε ως μέλη ή διαχειριστές προσωπικών εταιρειών, ιδιωτικών κεφαλαιουχικών

εταιρειών, εταιρειών περιορισμένης ευθύνης ή ως μέλη διοικητικών συμβουλίων ανωνύμων εταιριών ή συνεταιρισμών ή ως εκπρόσωποι υποκαταστημάτων ελληνικών ή αλλοδαπών επιχειρήσεων. Οι απασχολούμενοι συνταξιούχοι είναι εκλόγιμοι».

Ο Νόμος αναφέρεται σε οποιοδήποτε Επιμελητήριο (όχι «στο οικείο») όπου ο υποψήφιος μπορεί να είχε την ιδιότητα του εκλογέα δύο χρόνια στο ίδιο Επιμελητήριο (την τελευταία διετία) ή τρία σπαστά χρόνια σε οποιοδήποτε Επιμελητήριο αθροίζοντας τα χρονικά διαστήματα της τελευταίας πενταετίας που διέθετε την ιδιότητα του εκλογέα. Είναι σωστό αυτό; Η άποψή μας είναι ότι αυτό είναι σωστό αλλά και έτσι έχει εφαρμοσθεί κατά το παρελθόν χωρίς καμία αντίκρουση από οποιονδήποτε.

Διευκρίνιση επί του ερωτήματος 1:

Σχετικά με το δικαίωμα του εκλέγειν, στην παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4497/2017 προβλέπεται ότι «δικαίωμα ψήφου έχουν τα μέλη των Επιμελητηρίων, εφόσον είναι ταμειακώς ενήμερα και έχει παρέλθει τουλάχιστον ένα (1) έτος από την εγγραφή τους στο οικείο Επιμελητήριο».

Από την επισκόπηση της ως άνω διάταξης προκύπτει ότι ο νόμος θέτει δύο προϋποθέσεις για την άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν από μέλος Επιμελητηρίου που αφορούν στην απόδειξη της στενής σύνδεσης των συμφερόντων του μέλους με το οικείο Επιμελητήριο. Η πρώτη προϋπόθεση αφορά στην οικονομική τακτοποίηση των υποχρεώσεων του μέλους προς το οικείο Επιμελητήριο (ταμειακή ενημερότητα) και η δεύτερη προϋπόθεση αφορά στον ελάχιστο χρόνο εγγραφής στο οικείο Επιμελητήριο, δηλαδή τον ελάχιστο σύνδεσης του μέλους με τα συμφέροντα του οικείου Επιμελητηρίου.

Σχετικά με το δικαίωμα του εκλέγεσθαι, μεταξύ άλλων, στην παρ. 4 του άρθρου 72 του ν. 4497/2017 προβλέπεται ότι «εκλόγιμοι είναι όσοι έχουν τα προσόντα του εκλογέα και διετέλεσαν μέλη Επιμελητηρίου τουλάχιστον για δύο (2) τελευταία έτη ή για τρία (3) έτη την πενταετία πριν από την ημερομηνία προκήρυξης των εκλογών, είτε ατομικά είτε ως μέλη ή διαχειριστές προσωπικών εταιρειών, ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών, εταιρειών περιορισμένης ευθύνης ή ως μέλη διοικητικών συμβουλίων ανωνύμων εταιριών ή συνεταιρισμών ή ως εκπρόσωποι υποκαταστημάτων ελληνικών ή αλλοδαπών επιχειρήσεων».

Από την επισκόπηση της ως άνω διάταξης προκύπτει ότι ο νόμος θέτει δύο προϋποθέσεις για την άσκηση του δικαιώματος του εκλέγεσθαι για ένα φυσικό πρόσωπο, τον εκπρόσωπο ενός μέλους Επιμελητηρίου, που αφορούν στην απόδειξη της στενής σύνδεσης των συμφερόντων του εκπροσώπου του εκπροσωπούμενου μέλους με το οικείο Επιμελητήριο. Η πρώτη προϋπόθεση είναι ο εκπρόσωπος το εκπροσωπούμενο μέλος να έχει το δικαίωμα του εκλέγειν, άρα να έχει οριστεί ως εκπρόσωπος από μέλος που είναι ταμειακώς ενήμερο και είναι εγγεγραμμένο στο Επιμελητήριο τουλάχιστον για ένα έτος πριν την ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών, και δεύτερη προϋπόθεση είναι ο εκπρόσωπος να έχει διατελέσει εκπρόσωπος μέλους Επιμελητηρίου για δύο (2) τελευταία έτη ή για τρία (3) έτη την πενταετία πριν από την ημερομηνία προκήρυξης των εκλογών. Προφανώς, με την έννοια «Επιμελητηρίου» εννοείται «του οικείου Επιμελητηρίου» δεδομένου ότι οι προϋποθέσεις που τίθενται από το νόμο έχουν τη ratio της εξασφάλισης της στενής σύνδεσης των συμφερόντων του εκπροσώπου του εκπροσωπούμενου μέλους με το Επιμελητήριο στην εκλογική διαδικασία όπου συμμετέχει ως υποψήφιος/υποψήφια (το «οικείο Επιμελητήριο) και όχι την «προϋπηρεσία» του ως μέλος άλλων Επιμελητηρίων.

Το γεγονός ότι στο παρελθόν η διάταξη αυτή ερμηνεύθηκε από τις εκλογικές επιτροπές του 2017 και εφαρμόστηκε με άλλον τρόπο δεν σημαίνει ότι η εν λόγω ερμηνεία και εφαρμογή ήταν ορθή.

Ερώτημα 2:

Υπάρχει πρόβλημα πως θα ερευνάται η ταμειακή ενημερότητα των υποκαταστημάτων των ημεδαπών επιχειρήσεων, δεδομένης της ρύθμισης του άρθρου 16 του ν. 4919/2022. Λέει η διάταξη αυτή: «Τα υποκαταστήματα ημεδαπών εταιρειών ή επιχειρήσεων εγγράφονται ηλεκτρονικά στο Γ.Ε.ΜΗ. από τους υπόχρεους εγγραφής της παρ. 1 και απαλλάσσονται από τα τέλη της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 49.». Μία άποψη λέει ότι για να ψηφίσουν τα υποκαταστήματα ημεδαπών επιχειρήσεων μπορούν να φέρουν ταμειακή ενημερότητα της μητρικής τους εταιρείας ενώ η άλλη άποψη λέει ότι για να ψηφίσουν πρέπει να καταβάλλουν τη συνδρομή τους αφού έχουν αριθμό Γ.Ε.ΜΗ. διαφορετικό από αυτόν της μητρικής εταιρείας.

Διευκρίνιση επί του ερωτήματος 2:

Στην παρ. 1 του άρθρου 64 του ν. 4497/2017 προβλέπεται ότι «με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων, μέλη του Επιμελητηρίου είναι αυτοδίκαια τα νομικά και φυσικά πρόσωπα που υποχρεούνται να εγγράφονται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.), σύμφωνα με τον ν. 3419/2005 (σ.σ. πλέον 4919/2022) από τη στιγμή εγγραφής τους σε αυτό και μέχρι τη διαγραφή τους από αυτό. Τα νομικά και φυσικά πρόσωπα που δεν εγγράφονται υποχρεωτικά στο Γ.Ε.ΜΗ. αλλά ασκούν οικονομική ή επαγγελματική δραστηριότητα δικαιούνται να εγγράφονται στα Επιμελητήρια.».

Παράλληλα, στην περ. θ' της παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4497/2017 προβλέπεται ότι, «κάθε υποκατάστημα ημεδαπής επιχείρησης διαθέτει μία ψήφο ανά Επιμελητήριο. Σε περίπτωση που περισσότερα του ενός υποκαταστήματα ημεδαπής επιχείρησης είναι εγγεγραμμένα στο ίδιο Επιμελητήριο, δικαίωμα ψήφου έχει μόνο ένα υποκατάστημα, που υποδεικνύεται από τη διοίκηση της έδρας. Το δικαίωμα ψήφου ασκείται από τον διευθυντή του υποκαταστήματος ή τον αναπληρωτή αυτού». Επιπρόσθετα, από την παρ. 3 του άρθρου 16 του ν. 4919/2022 προβλέπεται ότι «τα υποκαταστήματα ημεδαπών εταιρειών ή επιχειρήσεων εγγράφονται ηλεκτρονικά στο Γ.Ε.ΜΗ. από τους υπόχρεους εγγραφής της παρ. 1 και απαλλάσσονται από τα τέλη της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 49».

Από τη γραμματική διατύπωση των ως άνω διατάξεων προκύπτει το συμπέρασμα ότι μέλη επιμελητηρίου μπορεί να είναι μόνο νομικά ή φυσικά πρόσωπα. Ωστόσο, το υποκατάστημα δεν έχει αυτοτελή νομική προσωπικότητα ανεξάρτητη του ημεδαπού ή αλλοδαπού νομικού προσώπου στο οποίο ανήκει, αλλά απλώς αποτελεί αποκεντρωμένο τμήμα/παράρτημα αυτού ή, αλλιώς, προέκταση της ημεδαπής ή αλλοδαπής επιχείρησης. Συνεπώς, καταρχήν, το υποκατάστημα δεν μπορεί να είναι μέλος επιμελητηρίου.

Το υποκατάστημα μπορεί μόνο να εκπροσωπεί την επιχείρηση της οποίας αποτελεί αποκεντρωμένο τμήμα/παράρτημα στην εκλογική διαδικασία, εφόσον η επιχείρηση αυτή δραστηριοποιείται εντός των γεωγραφικών ορίων αρμοδιότητας του επιμελητηρίου μέσω ενός ή περισσότερων υποκαταστημάτων και εφόσον η ίδια η επιχείρηση (που είναι νομικό πρόσωπο και συνεπώς μπορεί να έχει την ιδιότητα του μέλους) έχει εγγραφεί στο οικείο επιμελητήριο. Συνεπώς, αυτός που έχει την υποχρέωση να είναι ταμειακώς εντάξει, απέναντι στο οικείο επιμελητήριο, είναι η επιχείρηση στην οποία ανήκει το υποκατάστημα και όχι το ίδιο το υποκατάστημα.

Με την εφαρμογή της πρόβλεψης της παρ. 3 του άρθρου 16 του ν. 4919/2022, τα υποκαταστήματα που βρίσκονται στη γεωγραφική επικράτεια ενός Επιμελητηρίου, διαφορετική από αυτήν που βρίσκεται η μητρική εταιρεία, εγγράφονται στο Γ.Ε.ΜΗ. μέσω της Υ.Γ.Ε.ΜΗ. του οικείου Επιμελητηρίου αλλά δεν οφείλουν τέλη. Δια του τρόπου αυτού, και αφού το ίδιο το υποκατάστημα δεν έχει νομική προσωπικότητα και άρα δεν μπορεί να είναι μέλος Επιμελητηρίου, στο οικείο Επιμελητήριο εγγράφεται ως μέλος η μητρική εταιρεία. Προκειμένου η τελευταία να αποκτήσει το δικαίωμα της άσκησης του εκλογικού δικαιώματος σε άλλο Επιμελητήριο πλην εκείνου της έδρας της, στο οποίο εκπροσωπείται μέσω υποκαταστήματος, θα πρέπει να εξετάζεται η καταβολή της συνδρομής στο οικείο Επιμελητήριο. Στο μέτρο που η συνδρομή είναι μηδενική, η εταιρεία θεωρείται οικονομικά ενήμερη χωρίς οικονομική καταβολή και, συνεπώς, έχει δικαίωμα ψήφου εκπροσωπούμενη από το υποκατάστημά της στην εκλογική διαδικασία του οικείου Επιμελητηρίου.

Ερώτημα 3:

Ο νόμος 4497/2017, στο άρθρο 72, αναφέρει ότι: «Το δικαίωμα ψήφου ασκείται προσωπικά. Στερούνται του δικαιώματος ψήφου: [...] ε. όσοι έχουν κηρυχθεί, τελεσιδίκως, σε κατάσταση πτώχευσης και δεν έχουν αποκατασταθεί ή αυτοί που οι επιχειρήσεις τους τελούν υπό αναγκαστική εκκαθάριση».

Εξαιρεί, δηλαδή ο νομοθέτης από το δικαίωμα ψήφου μόνο τα μέλη που τελούν υπό αναγκαστική εκκαθάριση, οπότε ερωτάται αν τα μέλη που τελούν υπό κανονική (εκούσια) εκκαθάριση δικαιούνται να ψηφίζουν. Άποψή μας είναι ότι, για την ταυτότητα του νομικού λόγου, όλες οι επιχειρήσεις, που τελούν υπό εκκαθάριση, δεν δικαιούνται να ψηφίζουν διότι δεν ασκούν εμπορική δραστηριότητα αλλά υπάρχουν πλασματικά (έχουν ήδη λυθεί) μόνο για τις ανάγκες της εκκαθάρισης. Οι δε εκκαθαριστές δεν είναι όργανα άσκησης εμπορικής δραστηριότητας αλλά ειδικοί λειτουργοί εντεταλμένοι για τη διαγραφή της επιχείρησης μετά την ολοκλήρωση της νόμιμης διαδικασίας της εκκαθάρισης.

Διευκρίνιση επί του ερωτήματος 3:

Στην παρ. 1 του άρθρου 64 του ν. 4497/2017 προβλέπεται ότι, «με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων, μέλη του Επιμελητηρίου είναι αυτοδίκαια τα νομικά και φυσικά πρόσωπα που υποχρεούνται να εγγράφονται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.), σύμφωνα με τον ν. 4912/2022, από τη στιγμή εγγραφής τους σε αυτό και μέχρι τη διαγραφή τους από αυτό. Τα νομικά και φυσικά πρόσωπα που δεν εγγράφονται υποχρεωτικά στο Γ.Ε.ΜΗ. αλλά ασκούν οικονομική ή επαγγελματική δραστηριότητα δικαιούνται να εγγράφονται στα Επιμελητήρια».

Επίσης, στην παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4497/2017 προβλέπεται ότι, «Δικαίωμα ψήφου έχουν τα μέλη των Επιμελητηρίων, εφόσον είναι ταμειακώς ενήμερα και έχει παρέλθει τουλάχιστον ένα (1) έτος από την εγγραφή τους στο οικείο Επιμελητήριο, ως εξής:

α. Κάθε φυσικό πρόσωπο διαθέτει μία ψήφο.

β. Κάθε προσωπική εταιρεία διαθέτει δύο ψήφους. Το δικαίωμα ψήφου ασκείται ως εξής: αα. για τις ομόρρυθμες εταιρείες, από δύο ομόρρυθμους εταίρους της, που υποδεικνύονται από τον νόμιμο εκπρόσωπο αυτών,

ββ. για τις ετερόρρυθμες εταιρείες, είτε από δύο ομόρρυθμους εταίρους είτε από τον ομόρρυθμο και έναν ετερόρρυθμο εταίρο, που υποδεικνύονται από τον νόμιμο εκπρόσωπο αυτών.

γ. Κάθε Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης διαθέτει δύο ψήφους. Το δικαίωμα ψήφου ασκείται είτε από δύο διαχειριστές είτε από έναν διαχειριστή και έναν εταίρο, οι οποίοι υποδεικνύονται από την εταιρεία.

δ. Κάθε μονοπρόσωπη Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης διαθέτει μία ψήφο. Το δικαίωμα ψήφου ασκείται από τον διαχειριστή της.

ε. Κάθε Ανώνυμη Εταιρεία διαθέτει τρεις ψήφους. Το δικαίωμα ψήφου ασκείται από τρεις εκπροσώπους, οι οποίοι πρέπει να είναι μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή ανώτατα διοικητικά στελέχη και υποδεικνύονται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

στ. Κάθε μονοπρόσωπη Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία διαθέτει μία ψήφο. Το δικαίωμα ψήφου ασκείται από τον διαχειριστή της.

ζ. Οι υπόλοιπες Ιδιωτικές Κεφαλαιουχικές Εταιρείες διαθέτουν δύο ψήφους. Το δικαίωμα ψήφου ασκείται είτε από δύο διαχειριστές είτε από έναν διαχειριστή και έναν εταίρο που υποδεικνύονται από την εταιρεία.

η. Κάθε υποκατάστημα ημεδαπής επιχείρησης διαθέτει μία ψήφο ανά Επιμελητήριο. Σε περίπτωση που περισσότερα του ενός υποκαταστήματα ημεδαπής επιχείρησης είναι εγγεγραμμένα στο ίδιο Επιμελητήριο, δικαίωμα ψήφου έχει μόνο ένα υποκατάστημα, που

υποδεικνύεται από τη διοίκηση της έδρας. Το δικαίωμα ψήφου ασκείται από τον διευθυντή του υποκαταστήματος ή τον αναπληρωτή αυτού.

θ. Κάθε αλλοδαπή ανώνυμη εταιρεία και εταιρεία περιορισμένης ευθύνης διαθέτει μία ψήφο, υπό τον όρο της αμοιβαιότητας. Το δικαίωμα ψήφου ασκείται από τον νόμιμο εκπρόσωπο.

ι. Κάθε συνεταιρισμός διαθέτει δύο ψήφους. Το δικαίωμα ψήφου ασκείται από τον Πρόεδρο και τον Γενικό Γραμματέα ή τους αναπληρωτές τους, οι οποίοι πρέπει να είναι του μέλη του Δ.Σ.». Τέλος, από την παρ. 3 του άρθρου 72 του ν. 4497/2017 προβλέπεται ότι «το δικαίωμα ψήφου ασκείται προσωπικά. Στερούνται του δικαιώματος ψήφου: [...] ε. όσοι έχουν κηρυχθεί, τελεσιδίκως, σε κατάσταση πτώχευσης και δεν έχουν αποκατασταθεί ή αυτοί που οι επιχειρήσεις τους τελούν υπό αναγκαστική εκκαθάριση».

Από την επισκόπηση των ανωτέρω αναφερόμενων διατάξεων προκύπτει το συμπέρασμα ότι, καταρχήν, τα μέλη (νομικά πρόσωπα) που τελούν υπό αναγκαστική εκκαθάριση στερούνται του δικαιώματος ψήφου (το δικαίωμα του εκλέγειν) και συνεπώς και το δικαίωμα του εκλέγεσθαι. Α contrario, τα μέλη τα οποία δεν τελούν υπό αναγκαστική εκκαθάριση, άρα και τα μέλη που τελούν υπό οικειοθελή εκκαθάριση, καταρχήν, έχουν δικαίωμα ψήφου εφόσον πληρούν και τις υπόλοιπες προϋποθέσεις του νόμου (ταμειακή ενημερότητα, χρόνος εγγραφής στο Επιμελητήριο). Η θέση μίας εταιρείας σε (οικειοθελή) εκκαθάριση σημαίνει ότι η εταιρεία εξακολουθεί να υφίσταται για τους λόγους της εκκαθάρισης (π.χ. εκποίηση παγίων ή αποθεμάτων). Επίσης, η διαγραφή της εταιρείας από το Γ.Ε.ΜΗ. επέρχεται μετά το πέρας της εκκαθάρισης σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου του ν. 4548/2018.

Με τη θέση της εταιρείας σε (οικειοθελή) εκκαθάριση η διοίκηση της εταιρείας ανήκει στους εκκαθαριστές, οι οποίοι είναι οι νόμιμοι εκπρόσωποί της και άρα αυτοί που υποδεικνύουν τα πρόσωπα που θα ασκήσουν το δικαίωμα ψήφου σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4497/2017.

Ως προς το δικαίωμα του εκλέγεσθαι σημειώνεται ότι η παρ.4 του άρθρου 72 του ν.4497/2017 προβλέπει τα ακόλουθα:

“ 4. Εκλόγιμοι είναι όσοι έχουν τα προσόντα του εκλογέα και διετέλεσαν μέλη Επιμελητηρίου τουλάχιστον για δύο (2) τελευταία έτη ή για τρία (3) έτη την πενταετία πριν από την ημερομηνία προκήρυξης των εκλογών, είτε ατομικά είτε ως μέλη ή διαχειριστές προσωπικών εταιρειών, ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών, εταιρειών περιορισμένης ευθύνης ή ως μέλη διοικητικών

συμβουλίων ανωνύμων εταιριών ή συνεταιρισμών ή ως εκπρόσωποι υποκαταστημάτων ελληνικών ή αλλοδαπών επιχειρήσεων. Οι απασχολούμενοι συνταξιούχοι είναι εκλόγιμοι”.

Ως εκ τούτου, προκειμένου για το δικαίωμα του εκλέγεσθαι, οι ως άνω προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος (χρονικό διάστημα εγγραφής στο Επιμελητήριο, δραστηριοποίηση ατομικά, ως διαχειριστές εταιρείας, ως μέλη Διοικητικών Συμβουλίων κ.ά) απαιτείται να συντρέχουν στο πρόσωπο του εκκαθαριστή της εταιρείας, προκειμένου ο τελευταίος να διαθέτει το δικαίωμα του εκλέγεσθαι.

Ερώτημα 4:

Το άρθρο 72 αναφέρει: «Εκλόγιμοι είναι όσοι έχουν τα προσόντα του εκλογέα και διετέλεσαν μέλη Επιμελητηρίου τουλάχιστον για δύο (2) τελευταία έτη ή για τρία (3) έτη την πενταετία πριν από την ημερομηνία προκήρυξης των εκλογών, είτε ατομικά είτε ως μέλη ή διαχειριστές προσωπικών εταιρειών, ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών, εταιρειών περιορισμένης ευθύνης ή ως μέλη διοικητικών συμβουλίων ανωνύμων εταιριών ή συνεταιρισμών ή ως εκπρόσωποι υποκαταστημάτων ελληνικών ή αλλοδαπών επιχειρήσεων».

Εδώ αναφέρονται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες ένας εκλόγιμος μπορεί να προσθέσει στο συνολικό χρόνο της ιδιότητάς του ως εκλογέα και άλλες προηγούμενες ιδιότητές του σε συγκεκριμένους φορείς. Όμως, ένας διαχειριστής αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας του άρθρου 784 του Αστικού Κώδικα μπορεί να προσθέσει την ιδιότητά του ως Προέδρου ή ως διαχειριστή σε άλλη αστική εταιρεία για να είναι και αυτός εκλόγιμος; Ή επειδή η αστική εταιρεία δεν αναφέρεται στους φορείς της παρ. 4 ως άνω δεν επιτρέπεται τέτοια συνάθροιση.

Συναφές είναι και το ερώτημα του αν επιτρέπεται να είναι εκλόγιμος οποιοσδήποτε εκλογέας ή μόνο εκλογέας που τελεί σε κάποια σχέση με το εμπόριο, την βιομηχανία, την βιοτεχνία και τα επαγγέλματα, τα τέσσερα δηλαδή βασικά και παραδοσιακά χαρακτηριστικά των μελών των Επιμελητηρίων.

Διευκρίνιση επί του ερωτήματος 4:

Στην παρ. 4 του άρθρου 72 του ν. 4497/2017 προβλέπεται ότι «εκλόγιμοι είναι όσοι έχουν τα προσόντα του εκλογέα και διετέλεσαν μέλη Επιμελητηρίου τουλάχιστον για δύο (2) τελευταία έτη ή για τρία (3) έτη την πενταετία πριν από την ημερομηνία προκήρυξης των εκλογών, είτε ατομικά είτε ως μέλη ή διαχειριστές προσωπικών εταιρειών, ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών, εταιρειών περιορισμένης ευθύνης ή ως μέλη διοικητικών συμβουλίων ανωνύμων εταιριών ή συνεταιρισμών ή ως εκπρόσωποι υποκαταστημάτων ελληνικών ή αλλοδαπών επιχειρήσεων». Επίσης, στο άρθρο 270 του ν. 4072/2012 προβλέπεται ότι οι διατάξεις που εφαρμόζονται για την ομόρρυθμη εταιρεία (προσωπική εταιρεία) εφαρμόζονται και για τις αστικές εταιρείες με νομική προσωπικότητα. Συνεπώς, κατ' αναλογία, για τους διαχειριστές ή τα μέλη διοικητικών συμβουλίων αστικών μη κερδοσκοπικών εταιρειών του άρθρου 784 ΑΚ, εφαρμόζονται οι προβλέψεις της παρ. 4 του άρθρου 72 του ν. 4497/2017 για τις προσωπικές εταιρείες.

Σε ό,τι αφορά στο ερώτημα, αν επιτρέπεται να είναι εκλόγιμος οποιοσδήποτε εκλογέας ή μόνο εκλογέας που τελεί σε κάποια σχέση με το εμπόριο, την βιομηχανία, την βιοτεχνία και τα επαγγέλματα, τα τέσσερα δηλαδή βασικά και παραδοσιακά χαρακτηριστικά των μελών των Επιμελητηρίων, διευκρινίζεται ότι δεν υπάρχει τέτοια πρόβλεψη στο ν. 4497/2017. Συνεπώς, καταρχήν, δεν απαγορεύεται να είναι εκλόγιμο οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο εφόσον: α) εκπροσωπεί κάποιο μέλος του Επιμελητηρίου για την άσκηση του δικαιώματος του εκλέγεσθαι και β) πληροί τις λοιπές προϋποθέσεις του ν. 4497/2017 περί εκλογιμότητας.

Ερώτημα 5:

Κατά τη διάταξη του άρθρου 72, παρ. 4, εκλόγιμοι είναι οι απασχολούμενοι συνταξιούχοι. Η δοθείσα ερμηνεία κατά το παρελθόν στο σημείο αυτό είναι ότι για να θεωρηθεί απασχολούμενος ένας συνταξιούχος πρέπει να καταβάλει ασφαλιστικές εισφορές στον ΕΦΚΑ. Τούτο γίνεται συνήθως, δεδομένου ότι τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων των ανωνύμων εταιρειών, και οι διαχειριστές των κεφαλαιουχικών και προσωπικών εταιρειών καταβάλουν εισφορές διότι είναι ασφαλισμένοι στον ΕΦΚΑ. Το πρόβλημα γεννάται για τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων, που έχουν ποσοστό μετοχών κάτω του 3% σε μία ανώνυμη εταιρεία, οπότε αυτοί δεν υποχρεούνται σε ασφάλιση στον ΕΦΚΑ. Δικαιούνται αυτοί οι απασχολούμενοι (χωρίς καταβολή εισφορών στον ΕΦΚΑ) συνταξιούχοι να είναι εκλόγιμοι; Η άποψή μας είναι ότι δικαιούνται, αρκεί να βεβαιώνεται τούτο (ότι έχουν ποσοστό κάτω του 3%) από το διοικητικό συμβούλιο της ανώνυμης εταιρείας.

Διευκρίνιση επί του ερωτήματος 5:

Στην παρ. 3 του άρθρου 38 του ν. 4387/2016 προβλέπεται ότι «καταβάλλεται ασφαλιστική εισφορά για τον κλάδο σύνταξης ποσοστού 20%, επιμεριζόμενη κατά ποσοστό 6,67% για τον εργαζόμενο και 13,33% για τον εργοδότη, διατηρούμενου σε ισχύ του τεκμηρίου υπέρ της μισθωτής εργασίας της ρύθμισης του άρθρου 2 παράγραφος 1 του α.ν. 1846/1951, για τις ακόλουθες, ιδίως, κατηγορίες ασφαλισμένων: [...] γ) Πρόσωπα που κατέχουν θέση διευθυντή, γενικού διευθυντή, εντεταλμένου, διευθύνοντος ή συμπράττοντος συμβούλου, διοικητή εταιρείας ή συνεταιρισμού, εφόσον συνδέονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας για τις εισπραττόμενες αμοιβές, των ανωτέρω ποσοστών υπολογιζόμενων επί του συνολικού ποσού των αμοιβών, δ) πρόσωπα που διορίζονται ως μέλη Διοικητικού Συμβουλίου Α.Ε. και λαμβάνουν αμοιβή, των ανωτέρω ποσοστών υπολογιζόμενων επί της αμοιβής κατ' αποκοπή, καθώς και οι διαχειριστές όλων των νομικών μορφών των Εταιρειών πλην ΙΚΕ, [...] ε) μέλη Δ.Σ. αγροτικών συνεταιρισμών εφόσον λαμβάνουν αμοιβή, των ανωτέρω ποσοστών υπολογιζόμενων επί της αμοιβής».

Επίσης, στην περ. β της παρ. 7 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016 προβλέπεται ότι «οι ιδιοκτήτες τουριστικών καταλυμάτων, τα οποία λειτουργούν είτε βάσει Ειδικού Σήματος Λειτουργίας είτε έχουν υπαχθεί στο καθεστώς γνωστοποίησης του ν. 4442/2016, σε ολόκληρη την Επικράτεια, καθώς και το σύνολο των εταίρων σε περίπτωση ιδιοκτησίας ή εκμετάλλευσης τουριστικών καταλυμάτων από εταιρεία, οποιασδήποτε νομικής μορφής εκτός των ΙΚΕ, και σε περίπτωση Α.Ε. τα μέλη του Δ.Σ. των Α.Ε. που είναι μέτοχοι κατά ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) τουλάχιστον. Ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης θεωρείται χρόνος ασφάλισης στον πρώην Ο.Α.Ε.Ε.. Τα ανωτέρω δεν ισχύουν για τους ασφαλισμένους της περ. ε' της παρ. 5 του άρθρου 40.»

Από την επισκόπηση των ως άνω διατάξεων προκύπτει το συμπέρασμα ότι στην έννοια του απασχολούμενου συνταξιούχου περιλαμβάνονται και τα πρόσωπα που εμπíπτουν στην παρ. 3 του άρθρου 38 του ν. 4387/2016. Η τυχόν απαλλαγή τους από την καταβολή εισφορών, όπως αυτή που προβλέπεται για μέλη διοικητικού συμβουλίου ανωνύμων εταιρειών που είναι ιδιοκτήτες τουριστικών καταλυμάτων, τα οποία λειτουργούν είτε βάσει Ειδικού Σήματος Λειτουργίας είτε έχουν υπαχθεί στο καθεστώς γνωστοποίησης του ν. 4442/2016, και είναι μέτοχοι με ποσοστό λιγότερο του 3% σε αυτές είναι αδιάφορη, αφού τα πρόσωπα αυτά

θεωρούνται, καταρχήν, απασχολούμενοι συνταξιούχοι και απλά απαλλάσσονται από την καταβολή εισφορών. Τα παραπάνω δύναται να αποδεικνύονται με κάθε πρόσφορο τρόπο κατά την κρίση των αρμοδίων οργάνων των Επιμελητηρίων ή της εκλογικής επιτροπής.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο προϊστάμενος του Τμήματος Εξυπηρέτησης
Κοινού και Πρωτοκόλλου

Κ.Α.Α.
ΜΠΙΛΗ ΕΥΣΤΑΘΙΑ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υπουργού Ανάπτυξης
2. Γραφείο Υπηρεσιακής Γραμματέως
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Εμπορίου
4. Γραφείο Προϊστάμενου Γενικής Διεύθυνσης Αγοράς και Προστασίας Καταναλωτή
5. Διεύθυνση Εμπορικής Επιχειρηματικότητας
6. Τμήμα Επιμελητηρίων